

ROND VIERKANT VIERKANT ROND

JEUGDPOËZIE

AAN HET BEGIN VAN DE EENENTWINTIGSTE EEUW

INLEIDING

- Welkom!
- Overzicht presentatie:
 1. Korte voorstelling Poëziecentrum
 2. jeugdpoëzie
 3. Apps/games

5 AFDELINGEN

Poëzieshop

Uitgeverij

Poëziekrant

Documentatiecentrum

Publiekswerking

OVERZICHT JONGERENPOEZIE

- basis: kinder- en jeugdcollectie Poëziecentrum

- actuele titels
- auteurs Vlaanderen / Nederland

derde graad LO – eerste graad SO

Maria van Donkelaar, Floortje De Backer, Bette Westera

JONGERENPOËZIE

1. INDIVIDUELE DICHTBUNDELS VOOR JONGEREN

- Enkele vaste waarden: Daniël Billiët, Eva Gerlach, Toon Tellegen, Edward Van de Vendel, Frank Pollet, Joke Van Leeuwen, Gil Vander Heyden, André Sollie, Hans Hagen

INDIVIDUELE DICHTBUNDELS VOOR JONGEREN

- Enkele vaste waarden: Ted Van Lieshout, Ed Franck

NOG MEER

MIJN OGENTROOST, MIJN AFGROND

(Verliefd als Shakespeare)

Ed Franck

met prenten van
Judith Vanistendael

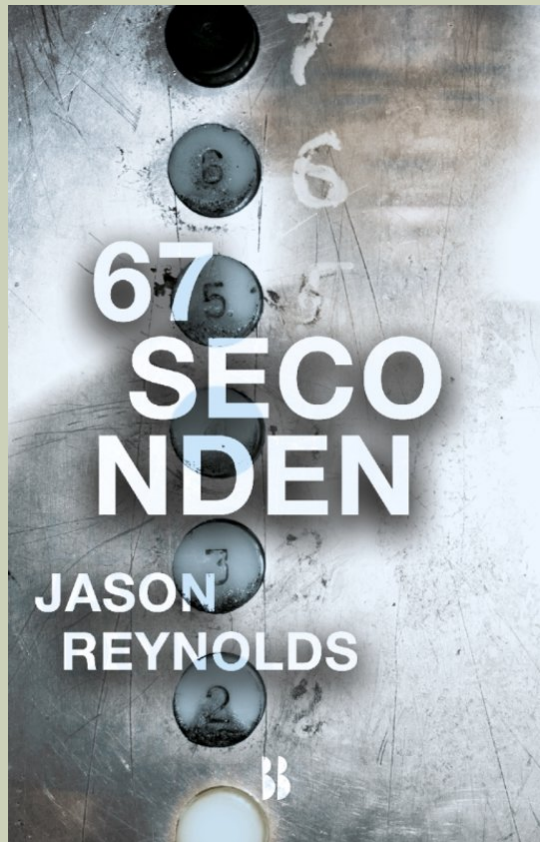
WERELDBIBLIOTHEEK

Mijn oma is kwijt...

PETER THEUNYNCK & LIES VAN GASSE

EN NOG

Niemand

gelooft niks meer
tegenwoordig

en daarom heb ik
niemand verteld
wat ik jou ga vertellen.

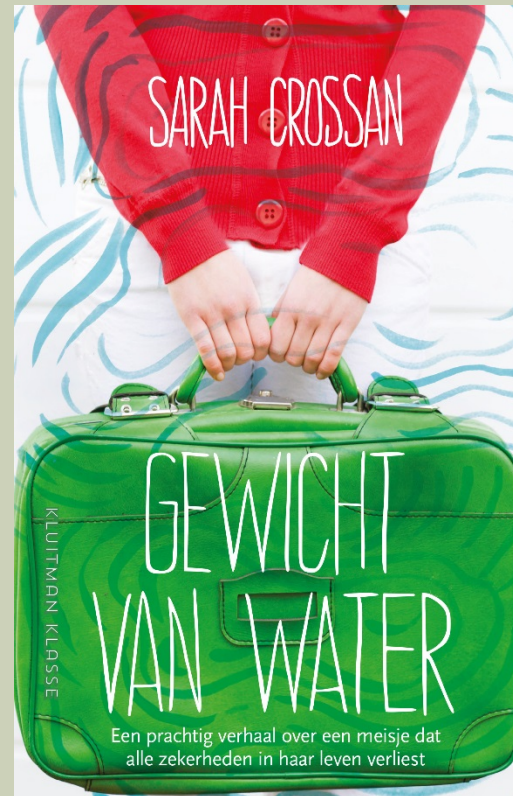
En weet je,
jij zal het vast
ook niet geloven,
zal denken dat ik lieg
of dat ik gek word,
maar ik zeg het je,

het is waar.
Ik heb het meegemaakt.
Echt.

Echt waar.

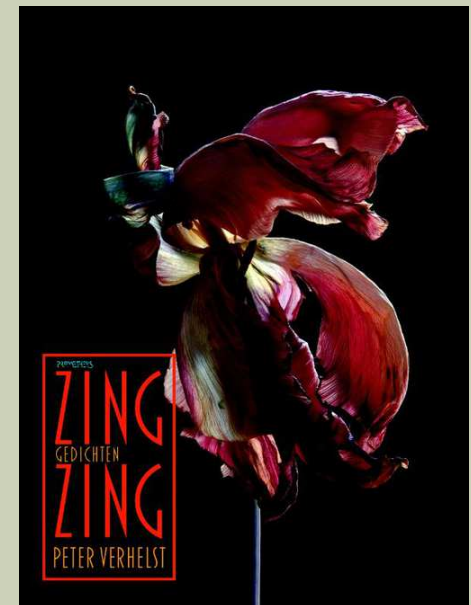
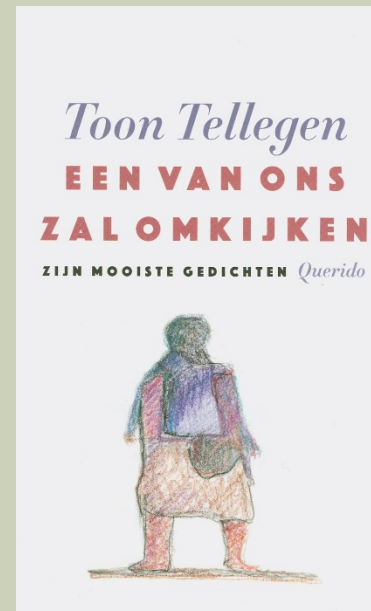
En hoe.

EN NOG

VOLWASSEN AUTEURS OOK GESCHIKT VOOR JONGEREN

- Vaste waarden: Bart Moeyaert, Annemarie Estor, Rutger Kopland, Herman De Coninck, Tom Lanoye, Ramsey Nasr, Rutger Kopland, Peter Verhelst, Eva Gerlach, Lies Van Gasse, Toon Tellegen, Anna Enquist, Luuk Gruwez, Joke van Leeuwen

VOLWASSEN AUTEURS OOK GESCHIKT VOOR JONGEREN

- 'Jonge' generatie: Max Greyson, Delphine Lecompte, Siel Verhanneman, Obe Alkema Dorien De Vylder, Maud Vanhauwaert, Ruth Lasters, Dean Bowen, Lotte Dodion, Charlotte Van den Broeck, Radna Fabias, Simone Atangana Bekono, ...

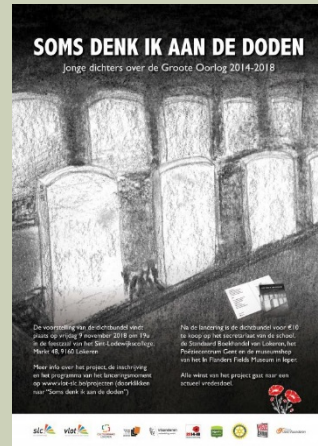

BLOEMLEZINGEN

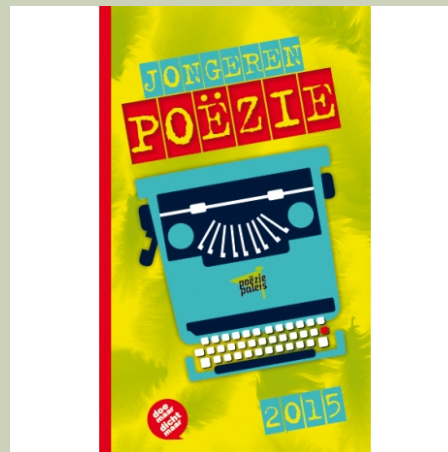
- **Ideaal als kennismaking:**
 - Werk van verschillende auteurs
 - Vaak thematisch geordend of met trefwoordenlijst achteraan
 - Soms met concrete lestips erbij

BLOEMLEZINGEN DOOR JONGEREN

Vb. projecten

Vb. uitgaven van Poëziepaleis/DoeMaarDichtMaar

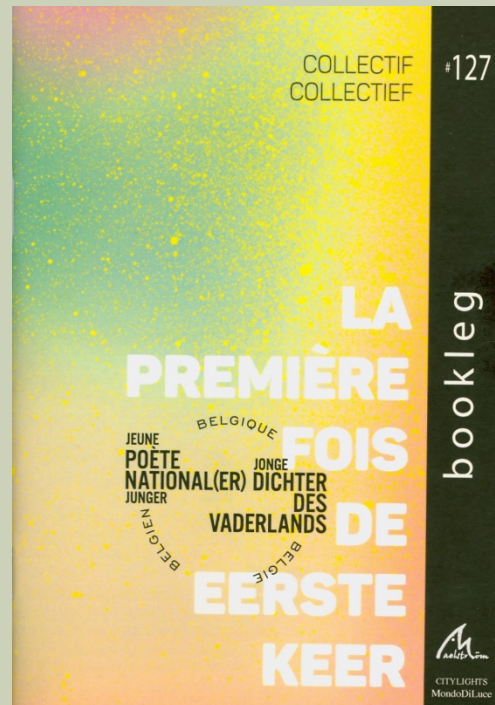

BLOEMLEZINGEN DOOR JONGEREN: DICHTER DES VADERLANDS

i.s.m. Institut Technique Libre -
Ath

i.s.m. J & P en Poème 2

i.s.m. WICO-Campus
Sint-Maria - Neerpelt

BLOEMLEZINGEN VOOR JONGEREN

■ Jan Van Coillie

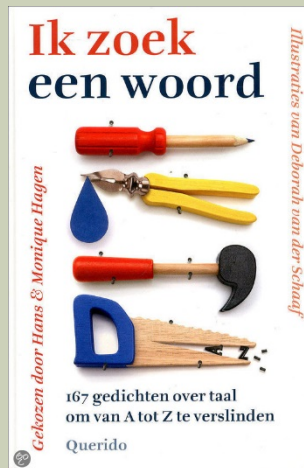
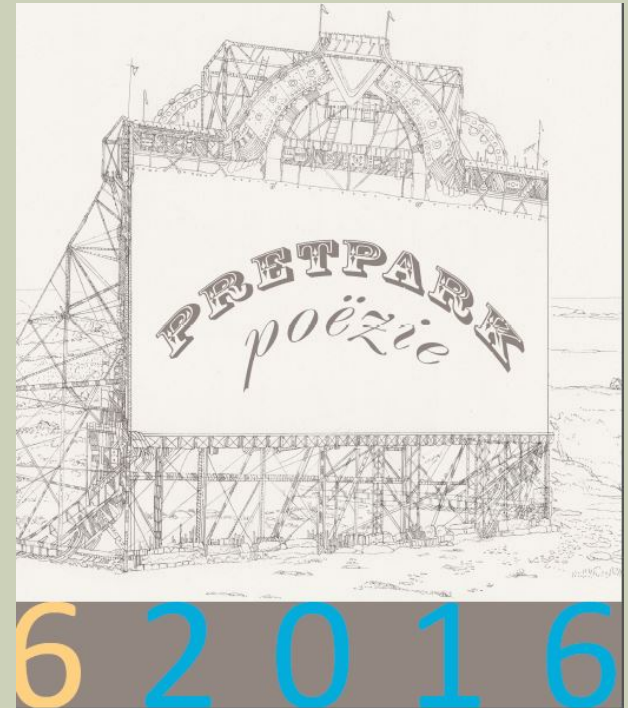

■ Dirk Terryn

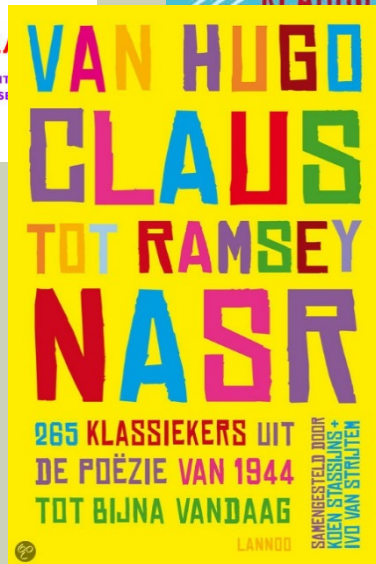
BLOEMLEZINGEN VOOR JONGEREN II

■ Andere Poëziespektakels (5)

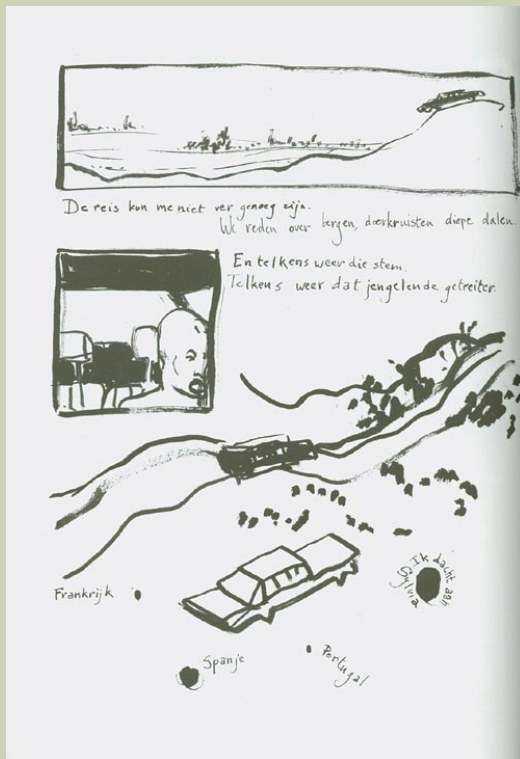

Pretparkpoëzie,
downloaden via ISSUU

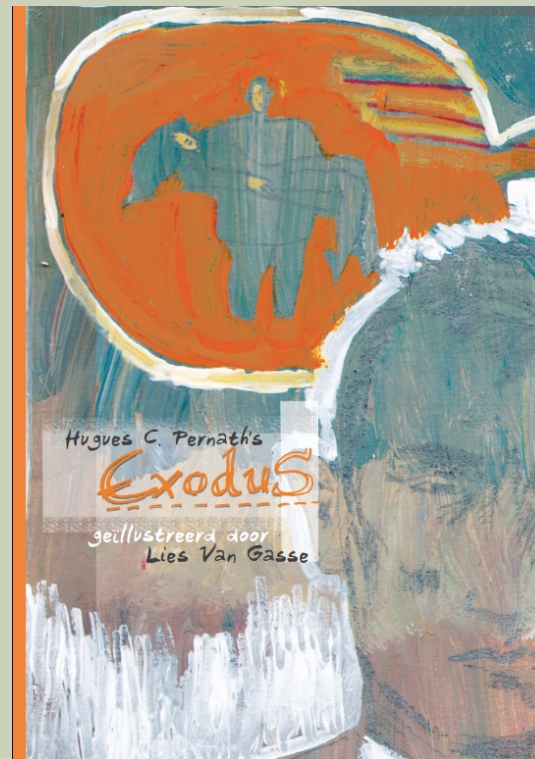
ALGEMENE BLOEMLEZINGEN OOK GESCHIKT VOOR JONGEREN

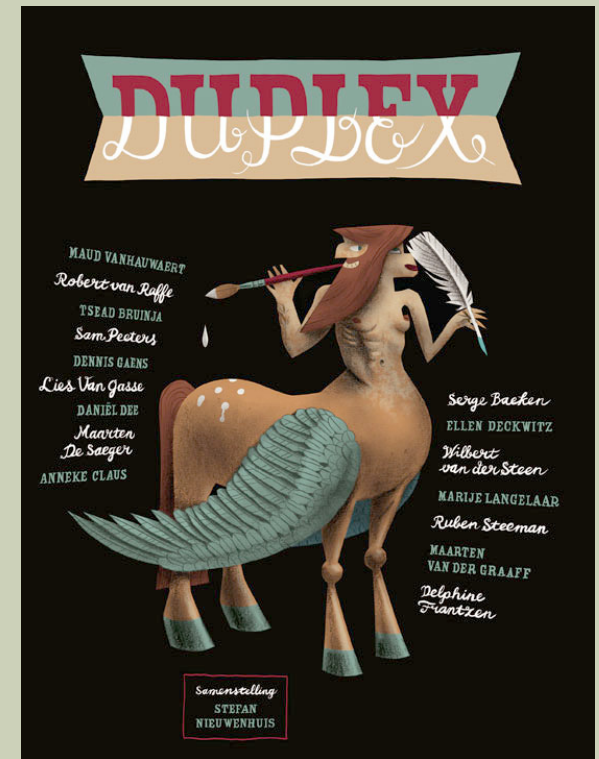
BUITEN DE LIJNTJES: GRAPHIC POEMS

'Sylvia' – Lies Van Gasse

Exodus – Van Gasse
& Pernath

Duplex – Vanhauwaert, Deckwitz,
Van der Graaff, ...

BUITEN DE LIJNTJES: INSTAGRAM

Overall rust een laagje verlies op.
Als stof dat bewust niet werd opgeveegd.
Af en toe zie je er de veeg van een vinger in
wanneer iemand gewoon eens wou zien
wat dat geeft

verlies op een vingertop
en hoe dik het als stond.

sielvhm • Volgend

sielvhm #vijftiendeverdieping

bervoetsmichelle Siel, ik ben verliefd op uw schrijven. Omdat het zo oprecht en echt is. Dank u ❤️

lizacrtskns Dit. ❤️

roos_marie_ Deze is mijn lievelings! 🍷

cheyennedeckx ❤️❤️

sky16th Oh....❤️

annelei9 Slik ... kippenvel ... merci!

vrouwmetpen Mooi!

hellabuttiens ❤️ Zo fan van jouw schrijfsels!

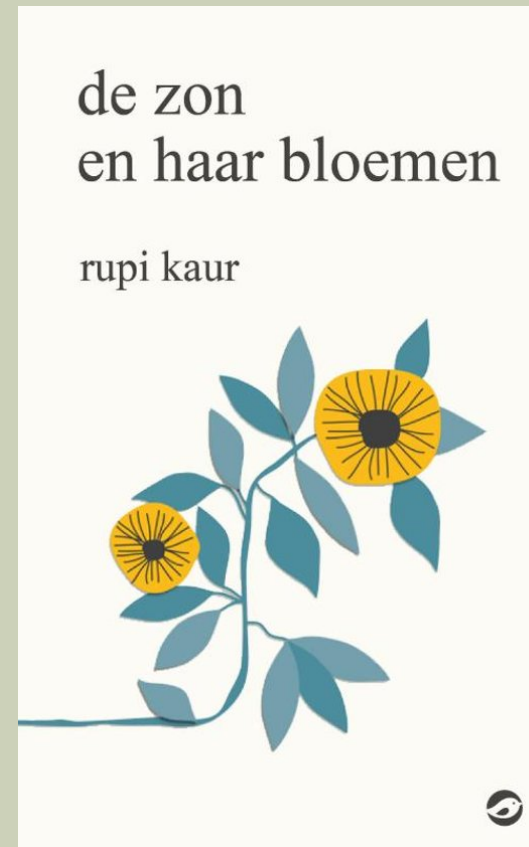
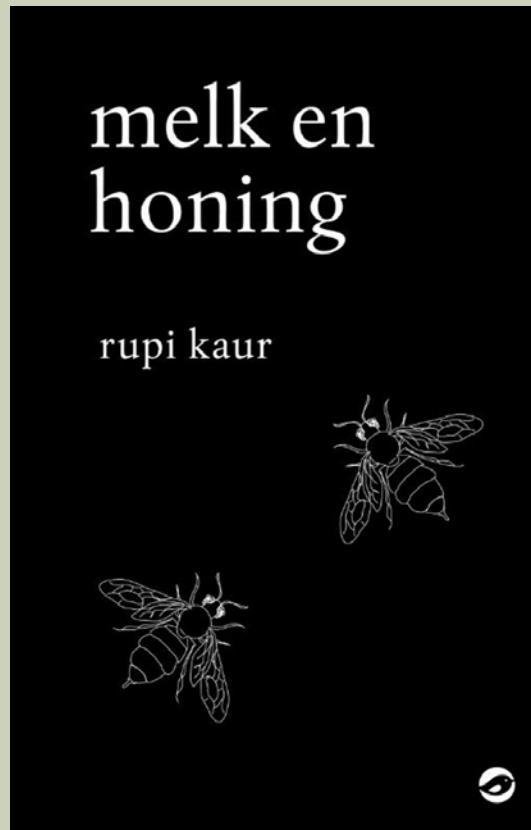
i.ll_be_square en 306 anderen vinden dit leuk

25 APRIL 2018

BUITEN DE LIJNTJES: INSTAGRAM-POËZIE

BUITEN DE LIJNTJES: INSTAGRAM-POËZIE

BUITEN DE LIJNTJES: SLAM-DICHTERS

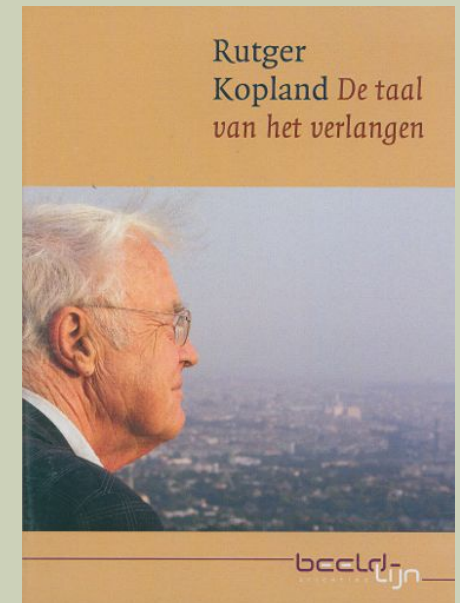
- VFL- auteurslezingen: Moya De Feyter, Jee Kast, Max Greyson, Martijn Nelen, Anissa Boujdaini, Bardthesque, Mon, Philip Meersman, Sascha Reunes, Seckou, ...

ANDERE MEDIA: CD'S

ANDERE MEDIA: DVD'S

ANDERE MEDIA: ONLINE AVM

ANDERE MEDIA: APP

ANDERE MEDIA: APP II

ANDERE MEDIA: POEZIE-GAME

- ‘Puzzling poetry’, ontwikkeld door Lucas Hirsch en Studio Louter

METHODIEKEN

METHODIEKEN II

Poëziegids – Het poëziepaleis

Lessuggesties

- 1 Laat groepjes leerlingen redacties van een poëzietijdschrift vormen. Geef de groepjes een tiental gedichten. De redactie heeft ruimte voor vijf gedichten.
 - Welke gedichten kiezen de groepjes? En waarom?
- 2 Laat leerlingen onderstaand tekstje uit de Science-methode *Explora* (Noordhoff Uitgevers) bekijken.

Waarvoor dient je skelet?

Dankzij de botten zakt je lichaam niet in elkaar. Zo geven de botten **stevigheid**.

Het skelet zorgt bovendien voor de **vorm** van je lichaam. De botten van je schedel geven bijvoorbeeld vorm aan je hoofd.

Je borstkas zit om kwetsbare organen zoals je hart en longen heen. Je hersenen liggen in je schedel. Het skelet zorgt dus ook voor **bescherming**. Voor het maken van beweging heb je spieren nodig. Spieren zitten vast aan je botten. Het skelet maakt op die manier **beweging** mogelijk.

- Waarom is dit geen poëzie? Hoe kan dit toch poëzie worden?
- Laat de leerlingen vier woorden onderstrepen die ze in een gedicht over dit onderwerp willen gebruiken.
- Welke woorden zijn dan interessant? Waarom?
- Laat de leerlingen een gedicht schrijven met als titel 'mijn skelet', met gebruik van de vetgedrukte en zelfgekozen woorden.
- Wat zijn verschillen tussen de schoolboekteksten en de gedichten?
- 3 Laat leerlingen het gedicht 'Nacht' van Isabelle Ree hardop lezen.
- Hoe gebruikt de dichteres klank?
 - Welke vormen van rijm worden er gebruikt?
 - Wat is het effect?
- 4 Om met elkaar over te filosoferen:
- a Niet alleen teksten, maar ook schilderijen, foto's of films kunnen poëtisch zijn.
- Hoe verhoudt zich dat tot poëzie?
 - Waar liggen de overeenkomsten en waar de verschillen?
- b 'In der Beschränkung zeigt sich erst der Meister'. 'In de zelfbeperking blijkt pas het echte meesterschap'. Dit is een uitspraak van Goethe.
- Hoe is dat van toepassing op poëzie schrijven?
- c Word je als dichter geboren of kan iedereen een dichter worden? Wat moet je dan kunnen?

Poëzie is creatief

Gerard Beentjes

Poëzie is ..

Het woord poëzie komt van een Grieks werkwoord, dat letterlijk 'maken' betekent. Of preciezer: 'het gemaakte'. Poëzie is proces en product. Dat maken is iets bijzonders en wordt vaak met creativiteit verbonden. Dat woord komt rechtstreeks uit het Latijn. Het gaat om het schepend vermogen.

De dichter draagt een hoed

Edward de Bono wordt vaak geciteerd als creativiteit ter sprake komt. Hij gebruikt de beeldspraak van de zes hoeden.

De **witte denkhoud** staat voor het maagdelijk denken. Dan gaat het om bekende cijfers, feiten, informatie, bits en bytes. Door het combineren van bekende gegevens is de stap naar het nieuwe gemakkelijker te maken. Voor leerlingen kan dat de stap zijn van sms-en naar het sms-gedicht (zie ook hoofdstuk 9).

De **rode denkhoud** staat voor intuïtief denken. Rood is de kleur van bloed en vuur. Hier voelen dichters zich thuis. Lees de liefdesgedichten van Herman Gorter of neem de gedichten van de volksschrijver Gerard Reve.

Bij de **gele denkhoud** horen woorden als zonneshijn, helderheid en optimisme. De vorm is helder. Het rijmschema is dwingend. Het vakmanschap is oprecht. Humor is het wapen. Denk aan dichters als Ivo de Wijs en drs. P.; denk aan dichtvormen als limerick, speedsonnet, rondel en het sinterklaasgedicht.

De **zwarte denkhoud** maakt de dichter de pessimist, maar ook de aanklager. Het is punk, maar ook gothic, gangstap en hiphop. Hier liggen overeenkomsten tussen de songs van Eminem en de liederen van Lennaert Nijgh, Marco Borsato en De Dijk.

De **blauwe hoed** is afstrandelijkheid en controle, de dirigent van het denken, denken over het denken. Hier is vooral de filosoof aan het woord. Het is de poëzie van de denkers over de poëzie, dichters over het dichten.

Met de **groene denkhoud** gaat het om vruchtbaarheid, beweging, provocatie, de kracht van de fantasie en van het nieuwe idee. Dit is het speelterrein van Dada en avant-garde, van rappers en podiumdichters. Hier zingt Bob Dylan, schreeuwde Johnny the Selfkicker en rapt Ali B. Hier durft de docent hardop dit gedicht van Jan Engelman voor te lezen:

3 | Vragen:

- Wat voegt de dichter toe?
- Wat laat de dichter weg?
- Waarop focust de dichter in het beeld van de kunstenaar?
- Welke gevoelens roept het gedicht op? En het kunstwerk?
- Kom je te weten (of heb je een vermoeden) waarom de dichter net bij dat kunstwerk een gedicht schreef?

POËZIE EN MUZIEK

In *Ik wil je en 'Je rust in mij* werden enkele songteksten opgenomen. Meestal werden deze niet eens als songteksten herkend door de jongeren in de leesgroepen. Gesprekken over teksten gebeurden in eerste instantie zonder vermelding van de dichter. 'O ghy warme pistolec' (Pieter Embrechts in *Ik wil je*) werd door één van de lezers op een Van Ostajaanse manier voorgelzen en nadien bejubeld omwille van de speelsheid van de taal.

Pieter Embrechts heeft een gedicht van Gezelle en één van Jotic 't Hooft op muziek gezet. Erik de Jong – Spinvis – werkte samen met dichter Simon Vinkenog aan het project *Jal*. Willem Wilmink, onder meer tekstschrijver van Herman van Veen, maakte zelf geen onderscheid tussen zijn liedjes en gedichten. Stef Bos, Willem Vermandere, Eva De Roovere, Flip Kowlier ... maken liedjesteksten die zich als gedicht laten lezen.

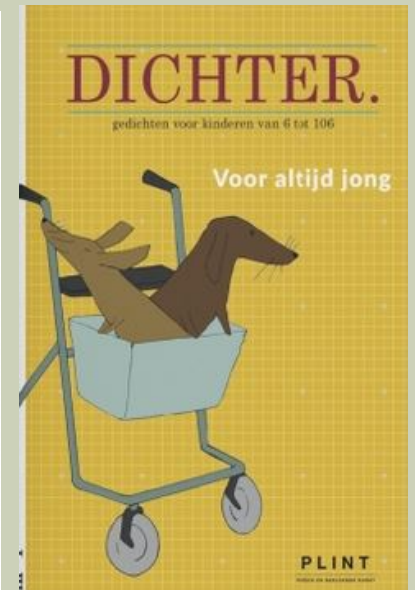
- 1 | Ga op zoek naar Nederlandstalige muziek op de Ipod en MP3. Vraag naar liedjes met een sterke tekst en bespreek de teksten als poëzie. Besteed ook aandacht aan de relatie tekst-muziek.
- 2 | Vergelijk met teksten van schlagers. Welke teksten zijn voorspelbaar, lijden onder rijm dwang? Welke zijn pakkend, speels, origineel?
- 3 | Vergelijk een liedtekst met een gedicht uit de bundels: zelfde onderwerp, zelfde stijl, zelfde sfeer ...
- 4 | Vertrek vanuit een tekst uit één van de bundels. Zoek muziek die er erbij past.
- 5 | Wie zelf muziek speelt, kan componeren bij een gedicht.
- 6 | Probeer vanuit muziek zelf gedichten te schrijven:
 - Beluister de instrumentale muziek een keer zonder iets op te schrijven
 - Luister een tweede maal en noteer wat er in je opkomt: beelden, woorden, sferen, anekdotes, verhaallijnen ...
 - Schrijf even verder. Zoek naar verbanden: groepeer woorden, trek lijnen ...
 - Beluister een derde maal. Vul aan en maak nadien keuzes. Begin te schrappen in functie van je keuze. Welk materiaal vind je interessant om uit te werken? Welke sfeer is dominant in de muziek, in wat je wilt vertellen?
- 7 | Zoek op: 'troubadour'.
 - Hoe zou je een hedendaagse troubadour omschrijven?
 - Vind je voorbeelden?

'Ik wil je'// 'Je rust in mij' –
Dirk Terryn

METHODIEKEN III

TIJDSCHRIFTEN

Websites

- Paukeslag en Poëziecentraal
- Pluizuit
- Pluizer (recensies)
- Boekenzoeker (thema gedichten)
- Leesplein
- www.leesfeest.nl (kinderboekenwebsite)
- Jeugdliteratuur.org
- Jaap Leest (recensies)
- Websites dichters
- Websites kinderboekenuitgevers (De Eenhoorn, Querido,...)
- Blog over jeugdliteratuur:
<http://overlezenenschrijven.blogspot.be/>

7. ORGANISATIES

In Vlaanderen:

- Poëziecentrum
- Jeugd & Poëzie/Totaal: o.a. workshops / wedstrijden
- Vlaams Fonds voor de Letteren: auteurslezingen
- CANON Cultuurcel: studiedagen / inspiratie
- Iedereen leest: o.a. Jeugdboekenweek

CANON
CULTUURCEL

En nu?

Altijd welkom in het Poëziecentrum!

Het Toreken, Vrijdagmarkt 36, Gent

Openingsuren shop:

maandag – zaterdag, 10 tot 18 uur

Studenten en leerkrachten: 10 % korting op nieuwe boeken

Openingsuren documentatiecentrum:

maandag – zaterdag, 10 tot 12 uur en van 13 tot 18 uur

Toegang gratis. Ontlenen niet mogelijk. Kopieën maken wel.

Nog vragen:

bibliotheek@poeziecentrum.be & educatief@poeziecentrum.be

www.poeziecentrum.be & 09 225 22 25

Like us on **Facebook!**

